

TERCİH VE KARIYER DANIŞMANLIĞI

Tercih Danışmanlığı Nedir?

Meslek seçimi okullarda ve dersanelerde genellikle sadece akademik başarı ölçütüne ve revaçta olan bölümlere göre yapılıyor. Oysa yetişkin bir insanın yaşamında en belirleyici öğeler olan iş ve eş seçimi için başka ölçütler de dikkate alınmalı. Bu iki seçimin kişiye getirdiği tatmin yaşamının kalitesini, kişisel mutluluğunu da doğrudan etkiliyor.

Dışsal başarı ölçütünde, genelde ekonomik refahı karşılama minimum temel olup en iyi hayat şartlarını sağlayacak en “moda” meslekler öne çıkıyor. Abraham Maslow’un ünlü ihtiyaçlar hiyerarşisi/motivasyon teorisi ve başka birçok teori de bunun doğal bir yönelim olduğunu desteklemekte. İhtiyaçlar piramidinde en alttaki fizyolojik ihtiyaçların hemen üstünde güvenlik ihtiyaçları yer alır ki, iş sahibi olma da bu bölüme dahil edilmiştir. Daralan üçgenin yukarısına doğru gidildikçe sevgi ve aidiyet, özbeğeni (özsaygı ve kendine güven) ve kendini gerçekleştirme başlığı (ahlaki değerler, yaratıcılık, problem çözme, maneviyat vs) alanları yer alır. Bu daha soyut gibi algılanan üç alanın aslında yaşamın tümünde ve insanın davranışlarında ne kadar etkili olduğu son yıllarda psikolojinin farklı dallarınca ortaya konmuştur. Ve bu artık nerdeyse herkesin duyduğu ve kabul ettiği bir olgudur.

Kendini gerçekleştirme, sizi siz yapan kişisel ilgilerinize, yeteneklerinize göre kararlar alma ve bunları yaşamınıza uygulamayı esas alır. Esasen hem sosyal varoluşta hem de ruhsal gelişimde iç ve dış koşulların arasındaki dengeyi bulma çabası oldukça belirleyicidir. Yine de, rekabete dayalı eğitim ve ekonomik sistem, kendini gerçekleştirmenin ütopyik hatta nerdeyse imkansız bir durummuş gibi algılanmasına yol açabilmektedir.

Oysa kendini gerçekleştirme, yani içsel huzur ve barışıklık insanların aradığı mutluluğun ana yollarından biridir. Sigmund Freud ve başka birçok düşünür ruhsal sağlığı hayattan keyif alma ve üretkenlik üzerinden tanımlar. Ünlü eğitimci A.S. Neill “mutlu bir marangozu mutsuz bir doktora yeğlerim” derken benzer bir atıfta bulunmaktadır. Kaldı ki, işinizi severek yaparsanız, mutlu bir insan olmanın yanı sıra daha başarılı olma olasılığınız da artar.

Eğitim ve iş yaşamındaki tercihler konusunda tercih danışmanlığı size bir çeşit ayna tutar. Tarafsız bir gözle yetenekleriniz, ilgileriniz, ailenizin beklentileri gibi birçok farklı yönden kendinize bakarak daha gerçekçi kararlar alabilirsiniz. Ayrıca tercih danışmanlığı ile seçeneklerinizi ve fırsatları da daha geniş bir yelpazede ele alırsınız.

Tercih Danışmanlığı Süreci

Kurumumuza başvuran öğrencilere ortaöğretim ve yükseköğretim konusunda etkili ve verimli bir şekilde tercih danışmanlığı yapılarak, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda ülkemizde ve yurt dışında saygın, kaliteli bölüm ve üniversitelere yönlendirilmeleri, yerleştirilmeleri sağlanır.

Rehberlik Birimi 8. ve 12. Sınıf öğrencilerine Ortaöğretime ve Yükseköğretime geçiş sürecinde doğru seçimler yapabilmeleri konusunda yardımcı olmaktadır. Sınav sonuçlarının açıklanması ile birlikte Tercih Danışmanlığı;

1. RAM Rehberlik Birimi ile görüşmek için randevu planlama,
2. Öğrenci, Veli ve Rehber Öğretmen ile birlikte ön görüşme yapma,
3. Öğrencinin ilgi ve yeteneklerine göre yönlendirme yapma,
4. Öğrencinin kazanabileceği muhtemel okulları değerlendirmesi sonucunda ikinci bir görüşme yapma,
5. Tercihlerin MEB ve Öğrenci Seçme Merkezi'ne (ÖSYM) iletimi şeklinde ilerleyen bir sistemdir.

Kariyer Danışmanlığı Nedir?

Kariyer danışmanlığını açıklamadan önce kariyer danışmanlığı ile ilgili birkaç kavrama göz atalım:

Meslek: bir kimsenin hayatını kazanmak için yaptığı, diğer insanlara yararlı bir hizmet ya da ürün sağlamaya yönelik olan, kuralları toplumca belirlenmiş ve belli bir eğitimle kazanılan bilgi ve becerilere dayalı etkinlikler bütünüdür.

İş: Belli bir meslek alanında sürdürülen benzer etkinlik grubudur. Özel bir çalışma alanındaki görevleri tanımlar. İş, mesleki bilgi ve becerilerin uygulamaya konmasıdır. Mesleği icra ederken yapılan görev ve aktivitelerdir. Meslek, benzer karakterdeki işlerin oluşturduğu daha geniş bir çalışma kategorisini betimler. İş hacmi büyüdükçe farklı meslek alanlarından bireyler o işte çalışabilir.

Kariyer: Bir ömür boyu yaşanan olaylar dizisi bireyin meslek ve diğer yaşam rollerinin birbirini etkilemesi ve izlemesi sonucu oluşan genel örüntü ve gelişim çizgisinde, özellikle iş ve mesleğe ilişkin rollerinde ilerleme, duraklama ve gerilemeleri de içeren bir süreçtir. Kariyer, meslek seçimini kapsar fakat bir meslek seçmekle veya mesleğe girmekle tamamlanmaz. Kariyer yaşam boyu devam eden bir süreçtir. En anlaşılır haliyle meslek seçilir, kariyer oluşturulur.

Kariyer danışmanlığı, danışan birey veya grupla kariyer gelişimi ile ilgili sorunlarda profesyonel bir danışmanın yürüttüğü danışmanlığı ifade eder.

Kariyer danışmanlığı meslek ve iş konularını odak noktasına alan danışma sürecidir, her yaştaki insanın meslekle ilgili karar vermesine ve meslek yaşamıyla ilgili sorunlara çözüm bulmasına yardım eden bir alandır.

Kariyer Danışmanlığı Ne Değildir?

Kariyer danışmanlığı, standart test uygulama ve doğru mesleği söyleme işi değildir. Kariyer danışmanları doğru mesleği söylemez, danışan kendi mesleğini kendi seçer.

Kariyer fırsatları, hali hazırda bulunan ve seçilen alternatifler değildir. Birey ve danışmanın iş birliği ile yapılan ve oluşturan bir şeydir.

Kariyer danışmanlığı popüler ve çok para kazandıran sektörlerle yönlendirme işi değildir. Bireyin yetenek, ilgi ve değerlerine göre alternatifler sunma işidir, karar verme süreci bireye aittir.

Kariyer danışmanlığı, kariyer fırsatına karar verildiğinde sona ermez. Yaşam boyu devam eden bir süreçtir.

Öğrenciler İçin Kariyer Danışmanlığı

Kimilerine göre kariyer danışmanı; çocuğun tüm derslerine yardımcı olan, günde kaç soru çözeceğini, kaç saat çalışacağını, neyi yapması gerektiğini söyleyen bir öğretmen. Kısacası 'şunu şöyle, bunu böyle yap' diyen biri. Dolayısıyla velilerin bir kariyer danışmanından beklentileri de bu yönde olabilmektedir. Fakat öğrencilerin en çok sıkıldığı şeylerden biri, başkalarının onlara neyi nasıl yapacağını sürekli söylemeleridir. Okuldaki ve dershanedeki öğretmenleri, anne, baba, teyze vb. herkes neyi nasıl yapacağını hatırlatır.

Kariyer danışmanı; öğrenciye neleri nasıl yapacağını söylemekten çok, öğrencinin durumunu tespit edip hedeflerini ve hayat amaçlarını belirler. Bu hedeflere ulaşması için danışman, öğrenci ile birlikte seçenekler üretir. Bu hedefler ve seçenekler öğrenci için uygun ve gerçekçi olmalıdır.

Kariyer danışmanı, öğrencisini bir bütün olarak alır. Öğrencinin okul hayatı, sosyal yaşamı ve aile ilişkilerinin birbirini etkilediği şüphesizdir. Bunları ayırmak ve öğrencinin sadece akademik hayatına odaklanmak, öğrencinin başarısını okuldaki notları ve sınavlardaki başarısıyla değerlendirmek oldukça yanlıştır.

Kabul gören, sevildiğini hisseden, bulunduğu durumun ve nereye ulaşmak istediğinin farkında olan bir birey, başarılı ve mutlu olacaktır. Kariyer danışmanı, öğrencisinin *sınav-okul-kabul görme-ergenlik vb.* durumlarla mücadelesinde yol arkadaşıdır. Danışman, bu yolculukta öğrencinin yoluna ışık tutar.

Başarısız öğrenci yoktur. Her öğrencinin farklı bir öğrenme stili, algılama şekli ve gelişmiş zeka tipi vardır. Her öğrencinin matematik zekası çok iyi olacak diye bir kaide yoktur. Kimi öğrencinin sosyal zekası, kiminin sanat zekası ya da spor zekası gelişmiş olabilir.

Kariyer Danışmanlığı (Öğrenciler İçin) Alabileceğiniz Alanlar Nelerdir?

- Sınav Kaygısı ile baş etme
- Lise seçimi
- Bölüm seçimi
- Meslek seçimi
- İletişim becerilerini güçlendirme
- Öğrenme tekniklerini geliştirme
- Not tutma
- Dinleme becerilerini geliştirme
- Gelecek kaygıları ile baş etme
- Çalışma programı oluşturma
- Kariyer hedefleri belirleme
- Yeterlilik ve ilgi alanlarını fark etme

Yetişkinler İçin Kariyer Danışmanlığı

Kariyer planlama hizmetlerinin yalnızca iş arama süreciyle ilgili olduğu şeklinde bir düşünce vardır. İş aramaya başlamadan önce bireylerin geleceklerini planlamaları için yapmaları gereken çok şey vardır.

Her bir birey için kariyer planlama süreci kendi deneyim, ilgi, yetenek ve değerlerine göre farklıdır. Bireylerin eğitimlerinin ister ilk ister son döneminde, kariyer hedefleri belli ya da belirsiz olsun kariyer danışmanlığı almaları; kariyer seçimlerini uygulamalarında, öz farkındalıklarını artırmada, yeni kariyer seçeneklerini keşfetmede, bilgi, beceri ve deneyim kazanmalarında yardımcı olacaktır. Danışman, kariyer hedeflerinin belirlenmesinde ve bu hedeflere ulaşılmasında atılacak her adımda yardımcı olacaktır.

Günümüzde bireylerin kendi kariyerlerini yönetebilmeleri için;

- Sürekli yeni beceriler öğrenmeyi sürdürme
- Değişim ve belirsizlikleri tolere edebilme
- Farklı özellikteki insanlarla etkili iletişim kurabilme ve birlikte çalışabilme
- Hızlı değişen iş dünyasının taleplerine uyum sağlayabilme
- Mesleki bilgileri elde etme ve etkili kullanabilme gibi yeterliliklere sahip olmaları gereklidir.

Günümüz dünyasında başarılı olabilmek için gerekli olan bu beceriler kısa sürede ve kolayca kazanılmamaktadır. Bu nedenle kariyer gelişimi çocukluktan başlayan ve yaşam boyu devam eden bir süreçtir.

Kariyer Danışmanlığı (Yetişkin İçin) Alabileceğiniz Alanlar Nelerdir?

- Karar verme yaklaşım ve stratejilerini nasıl kullanacaklarını öğrenme
- Kendi yaşam rollerini, bu rollerin kendisi için önem ve değerlerini fark etme
- Yaşamdaki belirsizlik değişim ve geçişler ile başa çıkabilme
- İlgileri, değerleri ve tutumlarına yönelik farkındalık düzeyini artırma
- Mesleki ve kariyer farkındalığını geliştirme ve sürdürme
- Meslekler ile ilgili gerekli bilgi ve becerilerin nasıl geliştirileceğini öğrenme
- Yaşam boyu öğrenme fırsatlarına ulaşabilmek ve bunları sürdürme
- Farklı kültürlerle yönelik farkındalık ve iletişim becerisi geliştirmek ve sürdürme bilgi ve becerilerini kazandırma

Kariyer Danışmanlığı ve Tercih Danışmanlığı İçin Bize Başvurabilirsiniz...

Merkezimizde kariyer danışmanlığı veya tercih danışmanlığı hizmeti verebilecek hali hazırda 5 psikolojik danışman bulunmaktadır. Başvurmak için Çerkezköy RAM'a gelmeniz yeterlidir. Tercih danışmanlığı veya kariyer danışmanlığı hizmetlerimiz ücretsizdir.

Çerkezköy Rehberlik Araştırma Merkezi
Gazi Mustafa Kemal Paşa Mah. Narin Cad.
No: 16 Çerkezköy/Tekirdağ
Tel-Fax:0282 7274061
E-Mail: 752677@meb.k12.tr
<http://cerkezkoyram.meb.k12.tr/>

